

RECENZJE I OMÓWIENIA

Ks. Stanisław Kowalczyk, *Elementy społecznej nauki Kościoła, Norbertinum: Wydawnictwo – Drukarnia – Księgarnia, Lublin 2017, 274 strony (ISBN 978-83-7222-586-3)*

Książka jest kolejnym cennym dziełem Księdza Profesora Stanisława Kowalczyka, które stanowi syntezę wiedzy z zakresu katolickiej nauki społecznej, odwołującą się głównie do nauczania św. Jana Pawła II. Niemniej jednak książka uwzględnia także nauczanie papieży: Benedykta XVI i Franciszka. Mając na względzie polskie realia społeczne, gospodarcze i polityczne, Autor w znacznym stopniu odwołuje się do nauczania sługi Bożego kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Prezentowana publikacja książkowa składa się z dziewiętnastu rozdziałów: I. *Nauka społeczna Kościoła – struktura doktrynalna, status metodologiczny, profil*; II. *Antropologia personalistyczna podstawą etyki społeczno-ekonomicznej w nauczaniu Jana Pawła II i Benedykta XVI*; III. *Antropologiczny wymiar pracy*; IV. *Personalistyczna aksjologia przedsiębiorczości*; V. *Personalistycznej podstawy rozwoju w encyklice ‘Sollicitudo rei socialis’ Jana Pawła II*; VI. *Nauczanie społeczne papieża Franciszka*; VII. *Państwo a problem sprawiedliwości społecznej*; VIII. *Prawa osobowe człowieka w społecznym nauczaniu kardynała Stefana Wyszyńskiego*; IX. *Personalistyczne i etyczne podstawy ekonomicznych praw człowieka*; X. *Liberalno-indywidualistyczna koncepcja praw człowieka*; XI. *Jan Paweł II a rodzina i jej prawa moralno-społeczne*; XII. *Chrześcijańska koncepcja wolności życia gospodarczego*; XIII. *Dylematy cywilizacji techniczno-konsumpcyjnej*; XIV. *Etos kapitalizmu – profil, pozytyw, ograniczenia, dylematy*; XV. *Problematyka narodu w pismach kardynała Stefana Wyszyńskiego*; XVI. *Idea narodu w społecznym nauczaniu Jana Pawła II*; XVII. *Zagrożenia narodu w katechezie pielgrzymkowej Jana Pawła II*; XVIII. *Jan Paweł II a proces integracyjny Europy*; XIX. *Rola państw narodowych a proces integracji europejskiej*.

Dobrze się stało, że książka zawiera aż tyle wątków tematycznych. Szczególną wartość posiadają rozdziały poświęcone problematyce narodu, w których Autor wyjaśnia pewne nieporozumienia pojawiające się dziś w kontekście nieostrego rozróżniania pomiędzy patriotyzmem, nacjonalizmem a szowinizmem. Ponadto ważne są podjęte przez Księdza Profesora kwestie związane z integracją Europy.

Struktura książki jest przejrzysta, metodologicznie logiczna i merytorycznie uzasadniona. Treść naznaczona jest wnikliwym namysłem naukowym i dy-

daktycznym. Ks. prof. dr hab. Stanisław Kowalczyk, protonotariusz apostolski, dziekan Wydziału Nauk Społecznych KUL w latach 1990-1993, kierownik Katedry Filozofii Społecznej w latach 1984-2007, po mistrzowsku potrafił wczuć się w papieskie nauczanie i dzięki temu zdołał ukazać prezentowaną spuściznę katolickiej nauki społecznej w myśl zasady *sentire cum Ecclesia*.

Czytelnik autentycznie zainteresowany katolicką nauką społeczną znajdzie w miarę zintegrowany wykład na temat jej struktury doktrynalnej, statusu metodologicznego i profilu, jak również uświadomi sobie, że podstawą etyki społeczno-ekonomicznej, będącej centralnym elementem tej nauki, jest antropologia personalistyczna. Promował ją i krzewił św. Jan Paweł II. Czynił to w perspektywie Ewangelii, czemu dawał szczególnie wyraz w encyklikach społecznych.

Poza walorami edukacyjnymi i w pewnym sensie ewangelizacyjnymi, dzieło ma niewątpliwą wartość merytoryczną. Ukazuje aktualny stan katolickiej nauki społecznej, będącej w nieustannym rozwoju. Rozwój ten przebiega w warunkach, które wciąż domagają się wszechstronnego rozeznania. Ksiądz Kowalczyk dostrzega tę potrzebę i wychodzi jej naprzeciw, o ile jest to tylko możliwe, chociaż książka ma przecież niewielką objętość.

Uznanie należy się lubelskiemu wydawnictwu Norbertinum, dzięki któremu prezentowane dzieło zostało udostępnione szerszemu gronu Czytelników w postaci edycji książkowej. Najnowszym dziełem Księdza Profesora powinni zainteresować się studenci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, gdzie pracował naukowo i dydaktycznie przez długie lata. Może jednak stanowić owocną lekturę dla każdego, kto racjonalnie i nie bez respektu dla przesłanek wiary pragnie troszczyć się o rozwój dobra wspólnego (społecznego).

Można z niektórymi ujęciami polemizować, ale charakter książki pozwala na prezentację własnych przemyśleń Autora, zwłaszcza odnośnie do formułowania myśli i sądów, o ile nie pozostają one w sprzeczności z urzędowym nauczaniem Kościoła katolickiego. A jeśli chodzi o ten aspekt, to trzeba przyznać, że książka odznacza się niezwykle staranną dbałością o wierne przekazanie autentycznej myśli społecznej Kościoła.

Niektóre tytuły rozdziałów można by skrócić, ale jest to oczywiście sprawa subiektywnych odczuć. Przykładowo rozdział V, noszący tytuł: *Personalistyczne podstawy rozwoju w encyklice 'Sollicitudo rei socialis' Jana Pawła II*, można by ująć w formie nieco skróconej, na przykład: *Wizja rozwoju w encyklice 'Sollicitudo rei socialis'*. Podobnie można by uczynić z tytułem rozdziału XVIII. Zamiast: *Jan Paweł II a proces integracyjny Europy*, lepiej by brzmiało na przykład: *Projekt zintegrowanej Europy w zamyśle Jana Pawła II*.

Raz jeszcze należy podkreślić, że Autor podjął się trudu, który polega na syntetycznym ujęciu wiedzy na temat katolickiej nauki społecznej. Dalekosiężnym celem wysiłków Autora jest – jak się wydaje – wola krzewienia

społecznego orędzia Kościoła, co wpisuje się w nurt nowej ewangelizacji. Jest to jeszcze jedna przesłanka, dla której książkę warto przeczytać.

Jan Mazur *OSPPE*